

صاحب امتیاز و مدیر مسئول

پیل - ۱ صانی - ۵

ضیا کوك آب

نسخه می ۱۰ غروشد

اداره خانه می

دیار بکر

حکومت دائره سنده

ولایت مطبعه می

تلفرا میا : دیار بکر

کوچوک مجموعه

کوک و محبوعه

آبونه شرائطی

سنه لکی : ۵۰۰

آئی آبلق : ۲۰۰

غروشد

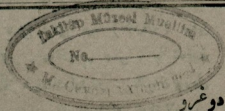
۱۳۴۰
۱۹۲۲-۲۲۸

دفتده بر چیقار علمی ، ادبی ، سیاسی ، اقتصادی مجموعه در

۳ تموز سنه ۱۳۳۸

بازار ایرتسی

۸ ذی القعدة سنه ۱۳۴۰

مصاحبه :

دینه دوغرو

اجتماعی قیمتلرک اشاعه می اقتصادی
قیمتدر . آلتون کوموشدن دها بهالدر
دیدیکمز زمان ، شو (بهالی) صفی بزه
اقتصادی قیمتی کوستریر . اقتصادی قیمتک
فوقنده علمی قیمتی کورورز . علمی قیمتدر

اجتماعی حیات بر طاقم قیمتلرک تشکیل
ایندیکی آمکدر ، وقیمتلرک آغزکی ، بر
مراتبه می تابع اولملریله حصه کایر قیمتلرک
مراتبه می ایسه دیر اسبله بری ریلک فوقنده
بولوغه لردر .

(دو غرو) سفتيله افاده ايديلير . برالماس
کردانلق بيکارجه ، ليرالر دکرنده اوله ييلير ،
فقط علمي بر حقيقت اوندردها قيمت ايدر .
بوندن دولاييدرکه علم آداملرنيک جمعيته
اولان خدمتاري ، آلفلري چترني تخصيصاتلرله
اولچوله من . بويوک حقيقتار آشف بدن
بر عالم . آنجق اونوز فرق سنه کيجه لي
کوندوزلي ففانلانمقله و حقيقتاري اوله ييلم شد .
بوفوق البشر چالشمه لر ، اقتصادي بر بدل ،
مادي بر مکافات اميدله اجرا ايديله من .
بوفداکارانه فعاليتک زيرکني مسابقي مفکوره ده
آراما ايدر . مفکوره منر آداملرک حقيقي
علم آدامي اوله مابشي بوندن بلري کلير . بوندن
باشقه ، علمي برکنابک بدلي شو قادار غروش
اوله ييلير . فقط ، اونک دکري ميليارلرجه
آلتوندن دها بويک کدر .

بدبي قيمتي بزه (کوزل) صفتي
کوسترير . دو غروي بولقي ، چالشمقون
پيامان هر قفانک ايشيدر . حال بوک کوزله
وجوده کتيرمک ايچين داي اولقي لازمدر .
بوندن باشقه ، (کوزل) (دو غرو) دن دها
دريندر ، دها درونيدر . کوزله ده بر
امرار انکيزک ، برمر بک ، برماورايک
واردرکه دوفروده بوقدر ، دو غرو قنديقادر
چيلاق ، فضا قادار مجر ددر .

اخلاق قيمتي بزه (اي) تعبري افاده
ايدر . اي ده کوزله نسبتله دها معنوي ،
دها درون ، دها سريدر . بوييله ،
اخلاقي قيمت ده ، بدبي قيمتک قوقنده در .
اخلاقي قيمتک ، نه ايچين ، سائر
اجتماعي قيمتار دن هيچ ريله مقايسه ايديله ميه چکني
ايضاح ايتشدک . فقط ، باشقه بر قيمت
دها واردرکه بوتون معنوي قيمتاري جامع
اولقي دولاييسيله اخلاقي قيمتي ده جامعدر ،
بوعبارله اخلاقي قيمتک ده قوقنده در .
بويک بويک قيمت ، ديني قيمتدن عبارتدر .
ديني قيمتي ده بزه (مقدس) کله مي ارانه
ايدر .

ديني قيمتک اخلاقي قيمته بوسورتله تقوق
ايتمه سي ، اخلاقک شرفته بر نقيصه ايراث
ايتمز . زيرادينک اک چوق قوت و برديکي
شي اخلاقدر . پيغمبر منر بن اخلاقي افعال
ايچون کوندريلم ، بويور بويور . بوندن باشقه ،
برشي مقدس ايسه او ، همه حال ايدرده . حتى ،
دييه ييليرک مقدس ايدن دها اي بر
شيدر . اخلاق ايله ديني تصوفي بر منقبه ايله
توضيح ايدلم : بر دين قهرماني بر اخلاقي
قهرمانه نه پايور سکر ؟ ، دييه سوردهش .
اخلاق قهرماني نه بولور سق شکر ايد يوروز ،
بولماز سق صبر ايد يوروز ، ديش . بوسوزه

فرشی دین فهرمانی شو جوابی ویرمش :
 بوسنك پاديفكزی خرا-انك كو پكاری ده
 یافنده در . بز . بانمكس ، بولان ساق شكر
 ایدرز ، بولورسقی صبر ایدرز .
 بومثال بزه . دینك اخلاقدن داهای
 یوسك بر اخلاق اولدیفنی کوستریور .
 اخلاق ، برانسانی آنجی و فضیلت .
 قادار یوسكسته بیایر . دین ایسه ، اولبالق
 نامی ویردیکتر قدسی مقامه قادار چقاریر .
 و حسنات الارار . یقات المقرین .
 دستوری ده بوحقیقی افاده ایدر . معنای
 و اخلاقایلرک فضیلتلری اولیا نظرند بر طاقم
 تقیصلردن عبارتدر .
 بعضی جاهل کیسهلر اولیائی کرامت
 کوسترمکدن عبارت سانیرلر . کرامتدن
 مقصد ، انسانلرک روحی فوق الاخلاق
 بر مرتبه ، (ملکانه اخلاق) دیدیکمز
 درجهیه یوسكستمکسه ، بودانما اولیادن
 صادر اولان برشیدر ، فقط ، مادیات
 ساحه سنده بر طاقم خارملر کوسترمکسه ،
 اولیا مرتبه سنده بولونانلر هیچ بزمان
 یوکی شیلره تنزل ایتمه شاردر . نصرفی
 بر منقبه واردرک بوحقیقی بزه داهای جانلی
 برصوردند کوستره بیایر : شاه نقشبند
 بعضی مریدلری صورمشارکه و سائر شیخلر

مربینه کرامت کوستریور . - ن بزه هیچ
 کرامت کوسترمبورسك ، شاه نقشبند
 بوورمشکه و کرامتدن نه چقار . مجزه
 بیك قات کرامتك فوفنده در . مجزه
 کلنجه . ونكده اك بویوکاری حضرت
 عیسان صادر اولمشر . فقط ، دقت
 ایدیکز که او ، ثولمش جسدلری دیریلتیوردی ،
 بن ایسه ، ثولمش روحلری دیریلتیورم .
 دینده ، بر فوق الاخلاق ماهیتی اولدیفنی
 کی . بر فوق البدیعیات طبیعتی ده واردر .
 روحزه درونی بر نظرله باقارسق اوراده
 کوره جکتر الکبیبی دیوینلرمزک چو چوقاق
 حیانتک جامع ، رمضان کیجهلرینه ، یارام
 آیینلرینه ، موادلره ، قندلره دایر خاطره .
 لرده مکوز اولدیفنی کورور . انسانلرک
 ایلك ابتدا کوزمل نللی ایتدیکی شیلر ،
 مقدس طایفه یی وجودلردر شیرا اکیینجه
 شرابه انقلاب ایتدیکی کی ، مقدس ده مرور
 زمانله کوزله استحال ایدر : ادیبانلرک
 تصوفله اولان صمیمی علاقه سیله موزلرک
 دینی محتویاتی بوسوزمنك جانلی بر دلیل
 دکلیدر ؟
 دینده بوفوق الاخلاق و فوق البدیعیات
 ماهیتلرکدن باشقه رده (فوق المنطق) طبیعتی
 واردر . بویله . اولیاك ادرال واسطه می ده

مناطق و اصول دکل ، و ذوق ، حال ، مکاشفه ،
آلای و زبان و زم کی آغزی قارالر
ایچین دائمی امرار انکیز قالان ، برفوع کوروش
یا خود طایبشار ، بادرک واسطه سنک
دوشونشدن فرقی یته تصوفی بر مقبه ایله
تنور ایلیم : بضی کیسه لر برکون بارلد
بسعالمی ایله ابن سینا ک بر او داده کوروشدیک
کوردملر . بو کورشمه ک مایه تی آکلاقی
ایچین بجمک سوکنه قادار بکلمه مشار ،
بوایی حقیقت عاشق اودادن چقبوده
آیریلدن سوکرا ، رقصی بازید بسطامی بی
دور دور رق ابن سینا ناصیل بولدیغی
صومملر . بازید بوردمشرکه ، بنم بوزن
کوردکاری او ، دوشونبور ، رقصی ده
ابن سینا دور دور رق بازید بسطامی بی
ناصریل بولدیغی صومملر . ابن سینا ده
دعشکره ، بنم بوزن دوشونکاری او ،
کوردبور .

خلاصه ، دین ، بضی انسانلری
اولیائی درجه یته چیقارمقله ایلرله فوق البشر
برماتانت ، برصوداق ، برشفقت و فکاراق
ویریور . قرآن کریم ، اولیالر ایچین قورقو
یوقدر واونلر اسلا محزون اولمالر .
بویریور ، بوکسک فراغ و سکینتک
داها خفیف بدرجه می اکثر مؤلفرده ،

موجودر ، بوتون حیاتلرله قوتلی برسیجه
کوترن انسانلر ، عمومیتله چوقوقلرله
دینی برتبیله ایلرلر ، چوقوقلرله
رتبیله آلمانلر ، اوونجیه قدر شخصیتلر
قالیمه ، اراده منر و سجه منر باشامه محکومدرلر .
روایت کوره احمدوفیق باشایه مدنی حساتنک
استقداگاهی صورمشار : « الله توکلدر ،
دیه جواب ورمش . فی الحقیقه ، الله
توکل ایدن برلظه امیددن محروم قالماز ،
بردیقه بدین اولماز ، هیچ بردوشماندن
قورفماز ، هیچ برکدره مغاوب اولماز ، دائما
ممرت ، حضور و سعادت ایچنده یانار ،
برفلسوف دیورکه ، آعاجک قبی
مشندن آکلاشیلر ، اوحالده ، بوقادار
طاقی یشاری ورن بویله براغچه لایق
قالق بوبوک رغفلت دکلدر ؟

معافیه ، شبدیه قدر دینک بالکنر
فردی شخصیتی یاراتان قسودندقی ایلرک .
دینک رولی یاکنر فردلر شخصیت ویرمکدن
عبارت دکلدر ، جمیتاره شخصیت ویرمده
ینه دیندر ، فقط ، اولیا نامی ویردیکنر
دین مرشدلری یاکنر فردلر شخصیت ویرمکدن
جمیتاره شخصیت ویرمک اونلرک ایشی
دکلر . اولیالر ، اخلاق قهرمانلرینک
فوقنده اولدیغی کی اولیالرک فوقنده

بر خرقیان امتی وجوده کتیردیک کی ،
 حضرت محمدی بر اسلام امتی وجوده
 کتیر مشهور امت ، ملی جمعیته دن دها دینش
 دینی بر جامعه دیر . دیو جامعه دینش بضاعتی
 جمعیت دن دها قوتی و دینش اشاعتی
 واقع لایق اثبات ایدر . ملایری بر اولان زمره لر ،
 امتاری آری ایسه ، سیاهی . جمعیت حالده
 یاشایه میورلر . آرا و دافده خرسیتان و مسلمان
 آرا و دیر بر ملت حالیه کیره مدکاری کی ،
 سوریه ده کی مسلمان و خرسیتان عسکرده بر
 ملت ملایقی آله مادیلر . و غوا سلاویا کی
 اور و دوقس صربلر ، قاتولیک خرواتی
 و مسلمان و شناقر عینی لسان و حره ملک
 عینی ملایته مقسوب اولدقاری حالده بر ملت
 کی برابر یاشایه بر قورلو آلیشه میورلر .
 بالعکس عینی امتدن اولدقاری حالده ،
 ملایتری آری اولان زمره لر ، مشترک بر
 دولت حیاتی یاشایه میورلر .
 بو بوک بر بنایا آدلر دن قاتولیک اولان
 ایرلان دیار پروتستان انکار قرشی و قادیار
 قاتلر دوک لک استقلال عیسایه آئیلدقاری
 حالده ، یه پروتستان اولان اسقوچالیلرله
 غایله لریک عصبان باراغنه سارینامه می ، امت
 رابطه ملک دوتی کوسویر . باجقاده ده ،
 هر ایککی ده قاتولیک ولار (والون) نوچه

(پیغمبر) عنوانی و ربان وحیه مظهر
 الاهی و بوکلر واردر . اولیلر مستقل
 اولمابوب هر ری پیغمبر لر دن پیغمبر تاویدر .
 دینک الک بو بوک پیشدارلری اولان پیغمبر لر ،
 هم جمعیتلره ، همده فدرله قطعی شخصیتلر
 ورن سجاوی بر کماله ، قدسی بر سئله ،
 دینی بر تشکیلاتله ، ابر کایر لر ، یوقاریده کی
 منقبیه کوره شانه شیندن تولمش روحاری
 دیر یلندیک سولیلور که بو بوکونکی روحيات
 تجربه لریله ده ثابت اولمش بر حقیقتدر .
 فقط ، سلطان انبیا اولان پیغمبر مز بادیه
 صرباری عمیق بر جاهلیتدن الک یوکسک
 بر حرث و مدینه یوکسکندیک کی ، ظهور دن
 یوز سئله سیکه دن نشر ایلدیک دین ،
 درت یوز ملهوناقی بو بوک بر انسا اینک
 اجتماعی و فردی ناظم و مربیسی اولدی .
 فخر کائنات بو قادیار اجتماعی و فردی
 روحاری آرزمانده جاهلیت سافایندن
 حکمت و ملکیت علیننه یوکسکانه می الک
 بو بوک بر معجزه در . شاه قشبد کی محترم
 اولانک تولمش روحاری دیر یلتمه می .
 بو بوک معجزه نسبتله ، آنجق کرامت
 درجه منده قایلر .
 پیغمبر لریک وجوده کتیردیک تشکیلاته
 و امت نامی و ربایر ، حضرت عیسیا

(فیلامان) قومی ساکنند. بونلرک برنجیمی
فرانسه‌زجه قونوشور و فرانسه‌زجه
منسوبدر. ایکنجیمی ایسه برنوع جرمان
لسانی تکلم ایدر و جرمان هرته منسوبدر.
بونلری ده، ملیت اختلافه رخا برلشدورن،
امت رابطه‌یدر. اسویچر دهده فرانسه،
ایتالیان، آلمان ملیتلری منسوب اوج عنصر،
هیبی و روستان اولملری حسیله، مشترک
بردولت حیاتی یاشاقد. درلر آنادواوده کی
(سنی تورکارله کوردلر) ابرانده کی (شیعی
قاریلرله تورکار) ده عینی حالد دکلیدرلر ؟
بعضی اجتماعاتجیلر، امت رابطه‌یله برابر،
برچوق عصرلرجه تاریخ و جغرافیا اشتراکندن
دوغل بومشترک حیاته فوق‌المه [سور
نا-یونانیته] نامنی ویرمکده درلر.
امت تشکیلاتی هر دینده باشقه برطرزده
نجیل ایدر. قانونیکارده خرسنجان امتی
برحکومت طرزنده تمضی ایتشدور.
حکومتک امپراطوری (پاپا)، وزیرلری
(قارادینلار)، والیریلر، متصرفلری (باش
یسقپوسلرله یسقیوسلر) در. مسلمانلر ده
ایسه امت، برحکومت شکلنده دکل،
بردارالفتون سورنده تمضی ایتشدور. بوندن
دولاییدرکه خرسنجانلقد دینی تشکیلاته
(کلیسا) نامی ویریلدیک حالد، مسلمانلر ده
(مدرسه) آدی ویریلشدور. مسلمانلر ده

روحانی دیسلسر بوتور، یاکنز مدرسلر
واردور. اسلامیت، عقل و حریت اسلامیت
استناد ایتشدور. مدرسلر عقل دلایلرله افتناع
ایتمدن هیچ برقیسمیه برحقیقی قبول
ایتدبرمکه چایشمازلر. اسلامیت مقلدکی
دینی اسارتی قبول ایتمز. بوندن باشقه
اولیلر کندیلر بی یاخود برقاچ فردی قورنارمه
چالیشدقلری حالد، مدرسلر بوتون جمعیتی
وحتی بوتون جمیتدی قورنارمه، چالیشیرلر.
شیخ - مدی دیورکه، براحدل، تکلیفی
ترک ایدرک، مدرسه ایستاب ایتدی. اوکا،
نجین طایفلی بیراقرق طایر آراسنه کلدیکی
صوردن دیدی که طایر کندیکلینی سودن
چیقارمه چالیشیور. عالم ایسه بوتون مفرقلری
قورنارمه چالیشیور. بوندن دولاییدرکه،
اسلام امتی، بودانک امتی کی برتکیملر
قونمده رایونی کل، برمدرسلرله متحده سیدر.
بوتون اسلام طایر بودک بردارالفتوندر.
بودارالفتونک هر اولکده، حتی هر قصبه ده
شعبه لری واردور. هر قصبه ده کی مفتی اوراده کی
شبهه ک ماش مدرسی (دووایه نی) دیمکدر.
شیخ الاسلام ایسه، بوجون اسلام دارالفتونک
امینی (دوختوری) شبهه دندور. مذهب
صاحبلی اولان اماملره کلنجه بونلر ده
دوخترین صاحبی طایرلر عبارتدر. بوندن

آکلاشيابورکه اسلامي پنده دين، اداري برولايه
 دکل، عامي برولايه استقلا ايدر. او حالده،
 دين تشکيلاتمزي بو تسامک، اولامدرسه لرمزي
 يوگسنامک، ثانياً مدرسه لرمزي بوتون اسلام
 مدرسه لريه توحيد ايتمه کله حصوله کله بيلير.
 برکرم مدرسه لريه يوگسنامک و بري بيله رابطه
 تاسيس ايتمه باشلايمه، عيني تقيضک جامع لره
 تکيه لرمده انتقال ايمه چکمه شهر، يوقدر.
 هر سنه اولام پاي تحفتر ندين ريسنده، (مدرسه لريه)
 قونفرمسي (يابعق، يوقونفرمک دائمي قام
 هيشي طرفدن علمي مجموعه لريه، کتابلر،
 نشر اتمه امت تشکيلاتمزي نورلو بردماغه
 مالک ايمه چکدر. بواقاده لر دن آکلاشيابورکه
 کنجاکلک اکوبوک وظيفه سي دينه دوشو
 قيمکدر.

ضيا کولک آلپ

تورک دولتمک تکاملي

(۲)

ايل

(ايل) کلمه سي، اورخون کتابه سنده
 (دولت) معنا نه در. محمود کاشغري
 لغت نه ده (ايل) کلمه سي (صلح)، معنا سي
 افاده ايدر. (ايل) کلمه سنک بوايکي
 معناسي، اسکی تورک لر جه، (صلح) ايله
 (دولت) آراسنده بر رابطه نک وجود نه

دليلدر. في الحقيقه، اسکی تورک لر ده،
 (ايل) صاح ديني، آدين ويره بيله چکدر،
 بر دين سيسته ميدر. بوييله، يکي برالاه،
 ايل الاهي، بوي الاهلر يته غلبه چاهرق،
 بويلر آراسنده آقيني صويلر، آراسنده قان
 دعواسي نميه ياشلامشدي. آرتق
 عشيرت قاوغلري ياسا قري. چيويلر،
 کندي بويلر يني عشيرت قاوغلر يته تشويق
 ايتمه چکدي. بوسلح ديني قبول ايدنلر،
 صاح دأره سنه (ايل دأره سنه) کيرمش
 اووردی.

بوسورنله وجوده کلن ايل دأره سندن
 اک اسکی تورک دولتي تشکل ايتدی.
 تورک لر ده دولت، بوايل ديني قادار اسکيدر.
 چينيلير، مرکزي بر دولت قورامبورلردی.
 تسين تورک لري، ميلاد دن ۲۴۸ سنه اول
 ايل ديني اورابه س-وقورق ايلک دفعه
 چينده سيامي بروحدت وجوده کنير ديار.
 تورک لر بوسلح ديني ساه سنده آسیاک
 هر طرفنه، اوروباک شرق طرفلرينه بيايله رقي
 اورالرده کی عشيرت لري بر اشدير يور.
 داخل صاح اسانه مسقند دولتلر وجوده
 کنير يورلردی : چينده، افغانستانده،
 بلوچستانده، هندده، روسيه ده، بجا رستانده،
 اولاخلقده، بولغستانده دولت اساسي
 قوران تورک لر ده.